

Λάρισα 02-08-2012
Αριθμ. Πρωτ.: 12843

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ &
ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Προς: όπως ΠΔ

 : Ηρώων Πολυτεχνείου 169 & Κουτσούμπα
Τ.Κ. 41223

Πληροφορίες: Δ. Σταυρίδης, Αθ. Λιακατάς

 : 2413 511119, 2413 511209

 : 2410 253 768

 : d.stavridis@thessaly.gov.gr, a.liakatas@thessaly.gov.gr

3^ο ΔΕΛΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΕ) ΛΑΡΙΣΑΣ

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Λάρισας σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς της Π.Ε. Λάρισας για τις απαραίτητες ενέργειες αποτελεσματικής φυτοπροστασίας της βαμβακοκαλλιέργειας.

1. Στόχοι

1.1 Ενημέρωση των βαμβακοπαραγωγών για την αποτελεσματική φυτοπροστασία στον πραγματικό καλλιεργητικό χρόνο.

1.2 Αφορά το χρονικό διάστημα μέχρι τα μέσα Αυγούστου και την οργάνωση αποτελεσματικής αυτοάμυνας κάθε βαμβακοφυτείας για όλη την καλλιεργητική περίοδο.

1.3 Η τακτική παρακολούθηση κάθε βαμβακοχώραφου και σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα, να εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες καλλιεργητικές πρακτικές φυτοπροστασίας και στο σωστό χρόνο, όπως παρακάτω περιγράφονται κατά περίπτωση.

2. Διαπιστώσεις

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Γεωργικών Προειδοποιήσεων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας της Βαμβακοκαλλιέργειας της Χώρας καλλιεργητικής περιόδου 2012» συνεχίζεται η επισταμένη παρακολούθηση των συλλήψεων του πράσινου και του ρόδινου σκουληκιού σε φερομονικές παγίδες. Το δίκτυο παγίδων της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου) επεκτείνεται σε συνολικά 75 τοποθεσίες σε 42 Τοπικά Διαμερίσματα καλύπτοντας σχεδόν όλες τις περιοχές βαμβακοκαλλιέργειας της Π.Ε. Λάρισας, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ			
ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΡΑΝΝΩΝΟΣ			
ΑΓ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΑΡΑΨΑ			
ΑΝΩΧΩΡΙ	ΓΚΕΡΕΝΙΑ	ΤΡΑΓΑΝΕΣ		
ΑΝΩΧΩΡΙ	ΛΙΒΑΔΙ	ΤΡΙΑΝΤΑΡΙΑ		
ΑΡΜΕΝΙΟ	ΠΑΝΑΓΙΑ	ΜΕΡΙΑΣ		
ΒΑΜΒΑΚΟΥ	ΒΑΤΣΙΩΤΕΣ			
ΒΑΣΙΛΙ	ΑΜΜΟΥΔΕΣ			
ΓΕΦΥΡΙΑ	Γ ΠΕΡΙΟΧΗ			
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ	28ΑΡΙΑ	ΠΟΤΑΜΙ		
ΓΛΑΥΚΗ	ΚΑΡΑΚΟΤΖΙΑ	ΜΑΚΤΡΥΝΑ		
ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ	ΚΟΤΡΩΝΙΑ			
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	ΟΓΔΟΝΤΑΡΙΑ			
ΕΛΛΗΝΙΚΟ	ΚΑΨΑΛΕΣ	ΚΟΜΨΑΛΙΑ		
ΖΑΠΠΕΙΟ	ΙΣΑΔΙΑ	ΣΥΚΙΕΣ	ΚΟΥΤΣΟΥΠΙΑ	
Κ. ΒΑΣΙΛΙΚΑ	ΧΑΤΖΗΜΕΡΙΑ			
Κ. ΣΥΚΟΥΡΙΟΥ	ΚΑΡΑΤΣΑΪΡ			
ΚΑΛΑΜΑΚΙ	ΧΑΤΖΗΜΠΑΣΙΤΙ			
ΚΑΣΤΡΙ	ΤΡΙΑΝΤΑΡΙΑ			
ΚΑΤΟΧΩΡΙ	ΦΟΥΡΝΙΑ			
ΚΙΛΕΛΕΡ	ΚΟΚΚΙΝΕΣ	ΠΥΡΓΑΚΙΑ		
ΚΟΙΛΑΔΑ	ΕΞΗΝΤΑΡΙΑ			
ΚΟΥΛΟΥΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΕΣ			
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	ΜΑΥΡΟΓΕΙΑ			
ΚΡΗΝΗ	ΜΑΝΔΡΙΓΕΡΙ			
ΛΑΡΙΣΑ	ΚΤΕΟ	ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΔΙΑ	ΜΕΖΟΥΡΛΟ	
ΛΟΦΟΣ	ΚΟΥΚΟΥΡΑ			
ΜΑΚΡΥΧΩΡΙ	ΜΑΥΡΟΓΕΙΑ	ΦΑΝΤΑΣΙΑ		
ΜΑΝΔΡΑ	ΜΑΥΡΟΓΕΙΑ	15ΑΡΙΑ	ΜΑΓΟΥΛΑ	ΜΠΟΖΙΑ
ΜΕΛΙΑ	ΚΑΡΠΟΦΩΡΙ			
ΜΕΛΙΣΣΑ	ΣΑΪΤΕΣ			
ΜΟΔΕΣΤΟΣ	ΓΚΟΡΤΣΕΣ			
ΝΙΑΜΑΤΑ	ΜΑΚΡΥΝΑ			
ΝΙΚΑΙΑ	ΓΕΛΑΔΟΣΤΡΑΤΑ	ΤΣΑΠΟΥΡΝΙΕΣ	ΒΡΥΣΗ	
ΝΙΚΗ	ΓΕΝΙΓΕΡΙΑ			
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	ΧΑΡΤΟΜΑΖΑ	ΧΑΣΑΜΠΑΛΗ	ΑΜΦΙΘΕΑ	ΚΑΡΑΤΣΑΪΡΑ
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	35ΑΡΙΑ	27ΑΡΙΑ		
ΠΛΑΣΙΑ	ΘΑΛΕΙΑ			
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	ΧΑΣΑΜΠΑΛΗ	ΓΚΕΡΕΝΙΑ	ΧΑΪΚΑΛΙΑ	ΑΣΜΑΚΙ
ΠΟΛΥΔΑΜΕΙΟ	ΑΜΠΕΛΙΑ			
ΣΚΟΤΟΥΣΑ	ΜΕΡΙΑΣ	ΠΑΛΙΑΜΠΕΛΟ	ΠΑΛΙΟΧΩΡΙ	
ΣΤΑΥΡΟΣ	ΕΝΙΑΡΙΑ			
ΤΕΡΨΙΘΕΑ	ΚΟΜΨΑΛΙ	ΒΑΚΟΥΦΙΚΑ	ΚΤΕΟ	
ΥΠΕΡΕΙΑ	ΤΡΙΚΑ	ΓΚΕΡΕΝΙΑ	25ΑΡΙΑ	
ΦΑΛΑΝΗ	ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟ			

ΧΑΛΚΗ	ΒΑΡΚΟ	ΑΧΛΑΔΙΕΣ	ΑΛΗ ΚΑΓΙΑ	ΠΟΥΖΛΑΡΓΙΑ

Την εποχή αυτή τα φυτά βρίσκονται στο στάδιο της πλήρης ανθοφορίας - καρποφορίας και στις πιο πρώιμες περιοχές τα φυτά «δένουν» καρύδια. Οι υψηλές θερμοκρασίες που επικράτησαν το τελευταίο 15ήμερο σε συνδυασμό με την επαρκή άρδευση συνετέλεσαν ώστε η γενική κατάσταση εξέλιξης των βαμβακοκαλλιεργειών να είναι ικανοποιητική, με κάποιες διαφοροποιήσεις ανάλογα με τις εδαφοκλιματικές συνθήκες κατά περιοχή, καθώς και τις καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν σε κάθε χωράφι. Οι αυξημένες τιμές σχετικής υγρασίας που επικράτησαν το τελευταίο 10ήμερο συνετέλεσαν στην ανάπτυξη σημαντικά υψηλών πληθυσμών του πράσινου σκουληκιού το οποίο βρίσκεται στις αρχές της 2^{ης} γενιάς στο βαμβάκι και η οποία θα διαρκέσει μέχρι τα μέσα Αυγούστου περίπου.

Από τους επιτόπιους ελέγχους που πραγματοποιούν οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας μας, διαπιστώθηκαν αυξημένοι πληθυσμοί προνυμφών (μικρών σκουληκιών) πράσινου σκουληκιού, που σε πολλές περιοχές είναι στα όρια ή και ξεπερνούν τα όρια επέμβασης, οι συλλήψεις ακμαίων (πεταλούδων) στις φερομονικές παγίδες του δικτύου μας κυμαίνονται σε αρκετά υψηλά επίπεδα σχεδόν σε όλο το νομό, γεγονός που επαληθεύει το γεγονός ότι βρισκόμαστε στις αρχές της 2^{ης} γενιάς του πράσινου σκουληκιού και οι παραγωγοί θα πρέπει να είναι σε επιφυλακή. Επίσης, παρατηρήθηκαν σημαντικοί πληθυσμοί ωφέλιμων εντόμων όπως πασχαλίτσες, χρύσωπες, αράχνες κλπ στα βαμβακοχώραφα που δεν έχουν ψεκαστεί.

Μέχρι τώρα δεν έχουν παρατηρηθεί σημαντικοί πληθυσμοί ρόδινου σκουληκιού, ενώ ελάχιστοι είναι οι πληθυσμοί του λύγκου, αφίδων και θρίπα στις βαμβακοφυτείες.

3. Συστάσεις – καλλιεργητικές πρακτικές

Με σκοπό την αποτροπή και μη προσέλκυση για εγκατάσταση των επιβλαβών οργανισμών συστήνεται στους βαμβακοπαραγωγούς να εφαρμόζουν με ορθολογικό τρόπο την άρδευση (ποσότητα νερού και αριθμό αρδεύσεων), καθώς έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι η μεγάλη εφαρμοζόμενη ποσότητα νερού οδηγούν στην ανάπτυξη φυτών με υπερβολική βλάστηση, οψίμιση των φυτικών οργάνων και κυρίως τη δημιουργία ανώριμων και υδαρών φυτικών ιστών, οι οποίοι προσελκύουν για εγκατάσταση τους επιβλαβείς οργανισμούς.

Για την προληπτική οργάνωση της άμυνας των βαμβακοφύτων στη 2^η γενιά του πράσινου σκουληκιού και για την απρόσκοπτη και αποδοτική εξέλιξη των καλλιεργειών προτείνεται η εφαρμογή ρυθμιστών ανάπτυξης όπου απαιτείται με εγκεκριμένα σκευάσματα που περιέχουν τη δραστική ουσία ΜΕΡΙQUAT CHLORIDE ή και αναστολείς ανάπτυξης, με τις ενδεικνυόμενες κατά περίπτωση δοσολογίες, καθώς συμβάλει στην επιτάχυνση ωρίμανσης των φυτικών ιστών και πρωίμιση των φυτικών οργάνων καθώς και στην ισόρροπη ανάπτυξη αυτών. Επίσης, η εφαρμογή ρυθμιστών ανάπτυξης των βαμβακοφύτων μπορεί να συνδυαστεί και με την εφαρμογή των εντομοκτόνων μόνο σε όποια περίπτωση απαιτείται, ώστε να μειώνονται τόσο οι βλάβες στους φυτικούς ιστούς, όσο και το κόστος του ψεκασμού για τον παραγωγό.

Οι παραγωγοί από το παρόν στάδιο της καλλιέργειας και στη συνέχεια απαιτείται να βρίσκονται σε **αυξημένη ετοιμότητα**, να ελέγχουν την καλλιέργειά τους τακτικά (κάθε 2 ημέρες) και **εξονυχιστικά** καθώς στο παρόν στάδιο οι όποιες ζημιές από το πράσινο και το ρόδινο σκουλήκι δεν μπορούν να αναπληρωθούν. Ο έλεγχος των βαμβακιών συνιστάται να γίνεται πρωινές ή απογευματινές ώρες διασχίζοντας το χωράφι διαγώνια και εξετάζοντας 100 φυτά σε διαφορετικά σημεία της διαγωνίου.

Η Υπηρεσία μας γνωστοποιεί στους βαμβακοπαραγωγούς ότι ο αριθμός των συλλήψεων ακμαίων (πεταλούδων) στις φερομονικές παγίδες δεν αποτελεί κριτήριο για την εφαρμογή ψεκασμού με φυτοπροστατευτικά σκευάσματα, αλλά μέσο πρόγνωσης και βοηθούν στον προσδιορισμό των περιόδων αλλαγής της γενιάς του πράσινου και του ρόδινου σκουληκιού. Ουσιαστικό κριτήριο για την απόφαση λήψης ή όχι μέτρων αντιμετώπισης είναι **μόνο** τα αποτελέσματα των επιτόπιων δειγματοληψιών στα όργανα των φυτών (νεαρά φύλλα, χτένια, άνθη, καρύδια).

ΤΕΤΡΑΝΥΧΟΣ: Η Υπηρεσία μας συνιστά στους βαμβακοπαραγωγούς να αρδεύουν κανονικά τις καλλιέργειές τους διότι τα στρεσαρισμένα από έλλειψη νερού φυτά, σε συνδυασμό με τις υψηλές θερμοκρασίες της εποχής προσβάλλονται από τετράνυχο (εμφανίζεται κυρίως αρχές Ιουλίου μέχρι τα μέσα Αυγούστου) η προσβολή του οποίου ξεκινά από τις άκρες των χωραφιών όπου και διαχειμάζει στα χορτάρια των συνόρων. Αν διαπιστωθεί εκτεταμένη ζημιά (κατά μέσο όρο στο 30-50% των φύλλων του δείγματος) τότε μόνο να χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα δραστικές ουσίες με εκλεκτική δράση στα ακάρεα. Αν η προσβολή είναι περιορισμένη στις άκρες του χωραφιού τότε ψεκάζουμε μόνο περιφερειακά το χωράφι περιορίζοντας έτσι το κόστος και τις επιπτώσεις του ψεκασμού.

ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΚΟΥΛΗΚΙ: Στην παρούσα φάση αν διαπιστωθούν **4-5 ζωντανές προνύμφες** (σκουλήκια) σε 100 φυτά, τότε μόνο θα πρέπει να επέμβουν με τις εγκεκριμένες δραστικές για χρήση στο βαμβάκι.

ΡΟΔΙΝΟ ΣΚΟΥΛΗΚΙ: Στην παρούσα φάση της καλλιέργειας συνιστάται στους παραγωγούς να ελέγχουν **εξονυχιστικά** τα καρύδια για τυχόν στίγματα πάνω στην επιφάνειά τους ή στο εσωτερικό τους με σκοπό την διαπίστωση ύπαρξης ζωντανών σκουληκιών. Οι νεαρές προνύμφες του ρόδινου ανοίγουν τρύπες εισόδου στα καρύδια και μπαίνουν στο εσωτερικό τους όπου και τρέφονται με αποτέλεσμα την ποιοτική υποβάθμισή τους. Οι τρύπες εισόδου επουλώνονται και συνήθως δεν φαίνονται με γυμνό μάτι. Γι' αυτό συνιστάται επέμβαση **μόνο** στην περίπτωση που διαπιστωθούν τουλάχιστον 8 συλλήψεις πεταλούδων ημερησίως στις παγίδες ή όταν από τη δειγματοληψία 100 καρυδιών διαπιστωθεί προσβολή στο 5% αυτών.

Η χημική καταπολέμηση του πράσινου και του ρόδινου σκουληκιού είναι πιο αποτελεσματική όταν γίνεται στο 1^ο ή στο 2^ο στάδιο της προνύμφης (μήκος έως 1 εκατοστό). Είναι προτιμότερο ο ψεκασμός να διενεργείται τη νύχτα γιατί τότε δραστηριοποιούνται τα ακμαία (πεταλούδες) του πράσινου και του ρόδινου σκουληκιού αλλά και για την προστασία των μελισσών. Επισημαίνεται ότι όπου χρειαστεί επέμβαση με φυτοπροστατευτικά μέσα τότε είναι επιθυμητή η εναλλαγή σκευασμάτων διαφορετικής κατηγορίας δράσης κάθε φορά, για την αποφυγή εμφάνισης συμπτωμάτων ανθεκτικότητας.

Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας στο έργο της Υπηρεσίας μας είναι και η συνεργασία των συναδέλφων Γεωπόνων (Καταστήματα Γεωργικών Φαρμάκων, Γραφεία Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής κ.α.), οι οποίοι όταν εντοπίσουν σημαντική προσβολή ή ανησυχητικό αριθμό συλληφθέντων ατόμων σε φερομονικές παγίδες, παρακαλούμε να επικοινωνήσουν άμεσα μαζί μας, έτσι ώστε σε συνεργασία μαζί τους, να εκδώσουμε προειδοποίηση για την ευρύτερη περιοχή.

4. Εφαρμογή ψεκασμών με Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

Σας ενημερώνουμε ότι οι βαμβακοπαραγωγοί είναι αποκλειστικά και μόνο υπεύθυνοι, για την τελική απόφαση επιλογής, της συγκεκριμένης κάθε φορά φυτοπροστατευτικής επέμβασης στις συνθήκες της καλλιέργειάς τους, των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που θα επιλέξουν και του τρόπου και χρόνου χρησιμοποίησης αυτών, καθώς και για λοιπούς χειρισμούς, τα οποία συμβάλουν στις ποσοτικές και

ποιοτικές αποδόσεις της καλλιέργειας. Σε κάθε περίπτωση να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης, των παρασκευαστών οίκων, για την αναλογία χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τη συνδυαστικότητα, τον κίνδυνο φυτοτοξικότητας, το διάστημα μεταξύ τελευταίας επέμβασης και συγκομιδής καθώς και για τα μέτρα προστασίας για την αποφυγή δηλητηρίασης. Τα αγροχημικά να χρησιμοποιούνται πάντοτε σύμφωνα με την ετικέτα. Σύμφωνα με τα άρθρα 9§3 και 10§3 του ν.4036/2012 (ΦΕΚ8^Α) όποιος χρησιμοποιεί μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα υπόκειται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις, αντίστοιχα.

Συνιστάται ιδιαίτερα να αποφεύγονται οι ψεκασμοί με μελισσοτοξικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα και όπου κρίνεται αναγκαίο η εφαρμογή των ψεκασμών να γίνεται την ώρα που δεν πετούν οι μέλισσες, κατά τις απογευματινές ώρες κυρίως μετά τη δύση του ηλίου. Οι βαμβακοπαραγωγοί να προειδοποιούν τους μελισσοκόμους ώστε να απομακρύνουν τα μελίσσια τους από την περιοχή του ψεκασμού. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει απαραίτητως οι μελισσοκόμοι να αναγράφουν στις κυψέλες τον κωδικό τους, το τηλέφωνο και τη διεύθυνσή τους ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη ειδοποίησή τους.

Η αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων βλάπτει την υγεία των καταναλωτών, επιβαρύνει το περιβάλλον και αυξάνει το κόστος παραγωγής.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
Δ/ΝΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
& ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΕ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΦΟΥΝΤΖΟΣ